

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 509/2010-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijaté sťažnosti JUDr. F. J., CSc., T., zastúpeného advokátkou JUDr. G. M., PhD., B., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 CoE 208/2010-23 z 20. mája 2010 a č. k. 8 CoE 119/2010-25 z 31. augusta 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. *Základné právo JUDr. F. J., CSc., na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 CoE 208/2010-23 z 20. mája 2010 a č. k. 8 CoE/119/2010-25 z 31. augusta 2010 porušené bolo.*

2. *Uznesenia Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 CoE 208/2010-23 z 20. mája 2010 a č. k. 8 CoE/119/2010-25 z 31. augusta 2010 zrušuje a veci vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.*

3. *JUDr. F. J., CSc., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 606,62 € (slovom šesťstošesť eur a šesťdesiatdva centov), ktorú je Krajský súd v Trenčíne povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. G. M., PhD., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 509/2010 z 25. novembra 2010 boli spojené a prijaté na ďalšie konanie sťažnosti JUDr. F. J., CSc., T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorými namietal porušenie základného práva vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 CoE 208/2010-23 z 20. mája 2010 a č. k. 8 CoE 119/2010-25 z 31. augusta 2010.

Z obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu 19. júla 2010 a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bola uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3 T 95/2008 z 8. septembra 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 15. septembra 2009, priznaná odmena a náhrada za poskytovanie služieb v rámci povinnej obhajoby v celkovej výške 526,15 €. Vzhľadom na skutočnosť, že Okresný súd Trenčín mu priznanú odmenu riadne a včas neuhradil, podal u súdnej exekútorky JUDr. O. R., Exekútorský úrad, B., návrh na vykonanie exekúcie. Vo vzťahu k žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie krajský súd uznesením č. k. 8 NcC 27/2009-11 z 10. decembra 2009 rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Trenčín sú vylúčení z prerokovania a rozhodovania v danej veci, a súčasne

vec prikázal na prerokovanie a rozhodnutie Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd). Okresný súd uznesením č. k. 4 Er/71/2010-17 z 15. februára 2010 žiadosť súdnej exekútorke o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol s odôvodnením, že vzhľadom na skutočnosť, že Okresný súd Trenčín je štátnou rozpočtovou organizáciou, ktorá vykonáva správu majetku štátu a je svojimi príjmami a výdavkami zapojená na štátny rozpočet, nie je prípustné vykonať exekúciu na jeho majetok. Okresný súd súčasne uviedol, že vzhľadom na to, že účty okresných súdov sú vedené v justičnej pokladnici a sú priamo napojené na štátny rozpočet, nie je možné vykonať exekúciu prikázaním pohľadávky z účtu v banke.

Sťažovateľ sa proti rozsudku v zákonom ustanovenej lehote odvolal. Krajský súd uznesením č. k. 19 CoE 208/2010-23 z 20. mája 2010 predmetné rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že nie každý majetok je možné exekúciou postihnúť. Z exekúcie je vylúčený taký majetok, ktorý vzhľadom na svoj špecifický, zákonom určený charakter nemôže podliehať režimu exekučného konania. Pokiaľ povinnou osobou je štátna rozpočtová organizácia vykonávajúca správu majetku štátu a svojimi príjmami a výdavkami je napojená na štátny rozpočet, exekúciu za použitia § 18a ods. 1 a 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon správe majetku štátu“) a § 8 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“) nie je prípustné vykonať.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdí, že odvolací súd sa s jeho argumentáciou uvedenou v odvolaní nevysporiadal a z odôvodnenia jeho rozhodnutia možno vyvodit', že sa ňou nezaoberal zámerne. Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil účelovo.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Pri rozhodovaní o vydaní, či nevydaní poverenia na vykonanie exekúcie nie je podstatné, akým konkrétnym spôsobom sa exekúcia vykoná, lebo o tom rozhodne súdny exekútor až neskôr. Skutočnosť, že prakticky nemožno siahnuť na finančné prostriedky

súdov uložené na účtoch v štátnej pokladnici, neznamená, že by sa exekúcia nedala uskutočniť iným spôsobom. Teda súdy nepožívajú exekučnú imunitu, akoby to vyplývalo z uznesenia Krajského súdu Trenčín. ...

Priznaním absolútnej exekučnej imunity by sa z legitímnych vlastníckych nárokov ex offo obhajcov, týkajúcich sa už právoplatne priznaných trov právneho zastúpenia stali práva a nároky bez reálneho obsahu. Ustálená štrasburská judikatúra pritom konštatuje, že práva priznávané dohovorom musia byť právami reálnymi a účinnými a že teda ich obsahové a významové „vyprázdnenie“ či už v dôsledku konania, resp. nekonania normotvorcu alebo v dôsledku konania, resp. nekonania orgánu aplikácie práva je v rozpore s touto základnou interpretačnou a aplikačnou zásadou.»

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ namieta, že uznesením krajského súdu č. k. 19 CoE 208/2010-23 z 20. mája 2010 došlo k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že základné právo sťažovateľa JUDr. F. J., CSc. vlastníť majetok upravené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a právo sťažovateľa pokojne užívať svoj majetok upravené v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru a ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu Trenčín sp. zn. 19 CoE/208/2010-23 z 20. 5. 2010 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 19 CoE/208/2010-23 z 20. 5. 2010 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trenčíne, aby v nej znova konal a rozhodol.

Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. F. J., CSc. ... advokátskej kancelárii G., s. r. o., vo výške 303,31 € na účet právneho zástupcu, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Z obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu 4. novembra 2010 a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bola uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 5 T 30/2006 z 8. septembra 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 15. septembra 2009, priznaná odmena a náhrada za poskytovanie služieb v rámci povinnej obhajoby v celkovej výške 708,62 €. Vzhľadom na skutočnosť, že Okresný súd Trenčín mu priznanú odmenu riadne a včas neuhradil, podal u súdnej exekútorky JUDr. O. R., Exekútorický úrad, B., návrh na vykonanie exekúcie. Vo vzťahu k žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie krajský súd uznesením č. k. 17 NcC 27/2009-12 z 8. decembra 2009 rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Trenčín sú vylúčení z prerokovania a rozhodovania v danej veci, a súčasne vec prikázal na prerokovanie a rozhodnutie okresnému súdu. Okresný súd uznesením č. k. 4 Er/72/2010-18 z 21. apríla 2010 žiadosť súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol s odôvodnením, že vzhľadom na skutočnosť, že Okresný súd Trenčín je štátnou rozpočtovou organizáciou, ktorá vykonáva správu majetku štátu a je svojimi príjmami a výdavkami zapojená na štátny rozpočet, nie je prípustné vykonať exekúciu na jeho majetok. Okresný súd súčasne uviedol, že vzhľadom na to, že účty okresných súdov sú vedené v justičnej pokladnici a sú priamo napojené na štátny rozpočet, nie je možné vykonať exekúciu prikázaním pohľadávky z účtu v banke.

Sťažovateľ sa proti rozsudku v zákonom ustanovenej lehote odvolal. Krajský súd uznesením č. k. 8 CoE 119/2010-25 z 31. augusta 2010 predmetné rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že nie každý majetok je možné exekúciou postihnúť. Z exekúcie je vylúčený taký majetok, ktorý vzhľadom na svoj špecifický, zákonom určený charakter nemôže podliehať režimu exekučného konania. Pokiaľ povinnou osobou je štátna rozpočtová organizácia vykonávajúca správu majetku štátu a svojimi príjmami a výdavkami je napojená na štátny rozpočet, exekúciu za použitia § 18a ods. 1 a 2 zákona o správe majetku štátu a § 8 ods. 10 zákona o rozpočtových pravidlách nie je prípustné vykonať.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdí, že odvolací súd sa s jeho argumentáciou uvedenou v odvolaní nevysporiadal a z odôvodnenia jeho rozhodnutia možno vyvodit', že sa ňou nezaoberal zámerne. Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil účelovo.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Pri rozhodovaní o vydaní, či nevydaní poverenia na vykonanie exekúcie nie je podstatné, akým konkrétnym spôsobom sa exekúcia vykoná, lebo o tom rozhodne súdny exekútor až neskôr. Skutočnosť, že prakticky nemožno siahnuť na finančné prostriedky súdov uložené na účtoch v štátnej pokladnici, neznamená, že by sa exekúcia nedala uskutočniť iným spôsobom. Teda súdy nepožívajú exekučnú imunitu, akoby to vyplývalo z uznesenia Krajského súdu Trenčín. ...

Priznaním absolútnej exekučnej imunity by sa z legitímnych vlastníckych nárokov ex offo obhajcov, týkajúcich sa už právoplatne priznaných trov právneho zastúpenia stali práva a nároky bez reálneho obsahu. Ustálená štrasburská judikatúra pritom konštatuje, že práva priznávané dohovorom musia byť právami reálnymi a účinnými a že teda ich obsahové a významové „vyprázdnenie“ či už v dôsledku konania, resp. nekonania normotvorcu alebo v dôsledku konania, resp. nekonania orgánu aplikácie práva je v rozpore s touto základnou interpretačnou a aplikačnou zásadou.»

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ namieta, že uznesením krajského súdu č. k. 8 CoE 119/2010-25 z 31. augusta 2010 došlo k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že základné právo sťažovateľa JUDr. F. J., CSc. vlastníť majetok upravené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a právo sťažovateľa pokojne užívať svoj majetok upravené v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru a ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu Trenčín sp. zn. 8 CoE/119/2010-25 z 31. 8. 2010 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 8 CoE/119/2010-25 z 31. 8. 2010 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trenčíne, aby v nej znova konal a rozhodol.

Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. F. J., CSc. ... advokátskej kancelárii G., s. r. o., vo výške 303,31 € na účet právneho zástupcu, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnostiam listom č. Spr 31/11 doručeným ústavnému súdu 8. februára 2011, v ktorom uviedol:

„Obe rozhodnutia tunajšieho súdu sú riadne odôvodnené v zmysle ustanovenia § 167 ods. 2 a § 157 ods. 2 O. s. p. Tvrdenie sťažovateľa, že súd sa zámerne nevysporiadal s jeho argumentáciou uvedenou v odvolaní, považujem za subjektívny pocit účastníka. V oboch rozhodnutiach krajského súdu je uvedené z akých dôvodov boli rozhodnutia súdu prvého stupňa potvrdené, a to s poukazom na zákonné ustanovenia, z ktorých odvolací súd vychádzal pri vyslovení daného právneho názoru. Rozhodnutia nie sú odôvodnené účelovo, ale odôvodňujú právne posúdenie veci súdom prvého stupňa i odvolacím súdom. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie základného práva vlastníť majetok, zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, odvolací súd pri rozhodovaní v týchto konkrétnych veciach vychádzal z platných a účinných ustanovení zákona č. 278/93 Z. z. o správe majetku štátu a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, na ktoré vo svojich rozhodnutiach aj poukázal.

Súčasne Vám oznamujem, že súhlasím s tým, aby... ústavný súd upustil od ústneho pojednávania po prijatých sťažnostiach.“

Sťažovateľ k vyjadreniu krajského súdu v písomnom stanovisku zo 14. februára 2011 uviedol:

„Sťažovateľ zotrúva na skutočnostiach uvedených v podaných ústavných sťažnostiach a je toho názoru, že jeho základné právo vlastníť majetok upravené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1

Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8 CoE 119/2010-25 z 31. augusta 2010 porušené bolo.

Súčasne poukazujem na už vydaný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. ÚS 240/2010-24 zo dňa 25. 8. 2010 v obdobnej veci.

Súhlasím s tým, aby... Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatých sťažnostiach.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv zaručených v ústave a dodatkovom protokole.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom...

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva na oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávislé a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy vykonávajú (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu teda predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana v zákonom predpokladanej kvalite poskytne (mutatis mutandis napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04).

Z obsahu oboch sťažností vyplýva, že ich podstatou je nesúhlas sťažovateľa s výkladom a aplikáciou ustanovenia § 8 ods. 10 zákona o rozpočtových pravidlách a § 18a ods. 1 a 2 zákona o správe majetku štátu. Napadnuté uznesenia odvolacieho súdu trpia podľa sťažovateľa ústavnoprávnym deficitom aj z dôvodu, že sa vo svojom odôvodnení adekvátne nevysporiadal so všetkými dôvodmi a argumentmi uvedenými sťažovateľom v odvolaniach.

Podľa § 8 ods. 10 zákona o rozpočtových pravidlách výkonu rozhodnutia podľa osobitných predpisov nepodliehajú prostriedky poskytnuté zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie. Hnuteľný majetok a nehnuteľný majetok obstaraný z prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie nepodlieha výkonu rozhodnutia podľa osobitných predpisov, s výnimkou výkonu rozhodnutia na

majetok obstaraný z prostriedkov štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie, o ktorom tak ustanovuje zmluva podľa § 20 ods. 2.

Podľa § 18a ods. 1 zákona o správe majetku štátu na majetok štátu v správe správcu uvedeného v § 1 ods. 1 nemožno uskutočniť výkon rozhodnutia, konkurzné konanie a vyrovnacie konanie podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 sa ustanovenie odseku 1 nevzťahuje na výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky odpísaním z účtu v banke, na ktorý sa vzťahuje osobitný predpis.

Ústavný súd skúmal možné porušenie sťažovateľom označených práv. Zisťoval najmä to, či všeobecný súd v napadnutom rozsudku interpretoval príslušné ustanovenia v súlade s ústavnými princípmi zakotvenými v ustanovení čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

Z tohto hľadiska posudzoval ústavný súd napádané rozhodnutia krajského súdu.

Krajský súd v odôvodnení uznesenia č. k. 19 CoE 208/2010-23 z 20. mája 2010 uviedol:

„V prejednávanej veci oprávnený navrhol vykonanie exekúcie na základe uznesenia Okresného súdu Trenčín zo dňa 8. 9. 2009, sp. zn. 3 T/95/2008, ktorým bola oprávnenému priznaná uplatnená odmena a náhrada hotových výdavkov vo výške 526,15 eur. Vyplýva z návrhu na vykonanie exekúcie, že povinný, ktorým je Okresný súd Trenčín, si svoju povinnosť, vyplývajúcu z citovaného rozhodnutia, dobrovoľne nesplnil.

V prípade, pokiaľ je poverenie na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi vydané, vydané poverenie exekútora oprávňuje na procesné úkony, ktorých účelom je uspokojenie pohľadávky oprávneného. Tieto procesné úkony zasahujú do právom chránených záujmov povinného. Nie každý majetok možno exekúciou postihnúť. Z exekúcie je totiž vylúčený taký majetok, ktorý vzhľadom na svoj špecifický, zákonom určený charakter, nemôže podliehať režimu exekučného konania. Obmedzenie exekúcie môže vyplývať z Exekučného poriadku, ale aj z osobitných zákonov.

Pokiaľ povinnou osobou je štátna rozpočtová organizácia, vykonávajúca správu majetku štátu a svojimi príjmami a výdavkami je zapojená na štátny rozpočet tak, ako tomu

je v danom prípade, odvolací súd súhlasí s tým, že exekúciu za použitia ust. § 18a ods. 1, 2 zákona č. 278/1993 Z. z. a § 8 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je prípustné vykonať. Dôvodne preto okresný súd v súlade s § 44 ods. 2 Exekučného poriadku žiadosť o udelenie poverenia zamietol.“

Krajský súd v odôvodnení uznesenia č. k. 8 CoE 119/2010-25 z 31. augusta 2010 uviedol:

„Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Rozhodnutie odôvodnil § 44 ods. 2 Ex. por., § 1 ods. 1 písm. a), § 18 ods. 1 zák. č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu a § 8 ods. 10 zák. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Konštatoval, že povinný je štátnou rozpočtovou organizáciou, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami napojená na štátny rozpočet. Spoukazom na citované zákonné ustanovenie nie je prípustné na tento majetok vykonať exekúciu. Účty okresných súdov sú vedené v Justičnej pokladnici a sú priamo zapojené na rozpočet, preto nie je možné vykonať exekúciu prikázaním pohľadávky z účtu v banke, a to ani v prípade, ak má súd vedený účet v komerčnej banke.

Súd prvého stupňa aplikáciou cit. ustanovení teda správne rozhodol, keď žiadosť súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Z exekúcie sú zo zákona vylúčené veci vo vlastníctve Slovenskej republiky, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva Slovenskej republiky. Citovaný zákon sa však nevzťahuje na ten majetok štátu, ktorý nepatrí do verejnoprospešnej a nepodnikateľskej sféry. Preto je obtiažne zistiť majetok štátnej rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie, ktorý môže byť predmetom exekúcie. Predmetom exekúcie môžu byť pohľadávky z podnikateľskej činnosti, ak ojedinele rozpočtová organizácia môže na základe zákona podnikáť alebo, ak podniká so súhlasom svojho zriaďovateľa príspevková organizácia. V predmetnej veci je však povinný okresný súd Trenčín, ktorý je štátnou príspevkovou organizáciou nevykonávajúcou podnikateľskú činnosť, napojenou na štátny rozpočet. Je preto zrejmé, že na majetok povinného nemožno postihnúť exekúciou.

Na základe vyššie uvedeného odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.“

Ústavný súd vychádza zo zásady, že základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Takto vymedzený obsah základného práva na súdnu ochranu sa uplatňuje aj v nútenom výkone súdneho a iného rozhodnutia. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie, a ak prijme rozhodnutie, aby pritom vychádzal z toho, čo objektívne zistil.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že rozhodnutím všeobecných súdov o zamietnutí žiadosti exekútorke o udelenie povolenia na vykonanie exekúcie priznali súdy povinnému subjektu úplnú exekučnoprávnu imunitu. Túto skutočnosť odôvodnili ustanovením § 18a ods. 1 zákona o správe majetku štátu a § 8 ods. 10 zákona o rozpočtových pravidlách. Všeobecné súdy nevzali do úvahy, že exekučnoprávna imunita v zmysle už citovaných zákonných ustanovení sa vzťahuje nie na príslušný subjekt, ale na konkrétny majetok. Zákon v tomto prípade neposkytuje súdom ako štátnym rozpočtovým organizáciám úplné vyňatie z exekúcie tým, že by ich explicitne uvádzal ako subjekty, proti ktorým je exekúcia absolútne neprípustná. Z exekúcie sú vylúčené podľa zákona len konkrétne časti majetku, čo úplne nevyklučuje možnosť existencie majetku, ktorý zo zákona nie je vylúčený z exekúcie.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na už uvedené odôvodnenie krajského súdu uvedené v uznesení č. k. 8 CoE 119/2010-25 z 31. augusta 2010, ktorý v napadnutom uznesení konštatoval, že „... *Citovaný zákon sa však nevzťahuje na ten majetok štátu, ktorý nepatrí do verejnoprospešnej a nepodnikateľskej sféry. Preto je obtiažne zistiť majetok štátnej rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie, ktorý môže byť predmetom exekúcie.*“.

Prvostupňový ani odvolací súd nevzali na zreteľ, že je na exekútorovi zvoliť si spôsob exekúcie a až potom je možné zistiť, či tento spôsob by viedol k postihnutiu majetku (vecí, práv a pohľadávok), ktoré sú podľa príslušných právnych predpisov vylúčené z exekúcie, a preto vo vzťahu k nim možno exekúciu zastaviť. Na tomto mieste ústavný súd zdôrazňuje, že právnou podstatou súdnej exekúcie je ručenie povinnej osoby za nútene vymáhané nároky celým jej majetkom s výnimkou toho majetku, ktorý je preukázateľne (skutkovo) podľa osobitných zákonov vylúčený z exekúcie. Z exekúcie v danom prípade nie je vylúčený konkrétny subjekt, dokonca ani celý jeho majetok, ale len jeho jednotlivé časti (veci, práva a pohľadávky). Potvrzuje to aj znenie § 8 ods. 10 zákona o rozpočtových pravidlách a § 18a zákona o správe majetku štátu.

Súdy v tomto prípade svojimi rozhodnutiami úplne a v celom rozsahu vylúčili možnosť súdnej exekúcie bez toho, aby bolo spoľahlivo preukázané, že povinný nemá iný majetok, ktorý z exekúcie nie je vylúčený, čím zasiahli do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože mu neposkytli možnosť byť v konkrétnom prípade účastníkom konania.

Ústavný súd na základe skutočností, ktoré mal k dispozícii, dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, ktorého sa krajský súd dopustil aj tým, že svoje potvrdzujúce rozhodnutia dostatočne neodôvodnil. Obsah odvolania sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu vyžaduje podrobnejšie sa vysporiadať v odôvodneniach uznesení krajského súdu s jednotlivými odvolacími námietkami, ktoré smerovali predovšetkým k právnemu posúdeniu veci.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že uzneseniami krajského súdu č. k. 19 CoE 208/2010-23 z 20. mája 2010 a č. k. 8 CoE 119/2010-25 z 31. augusta 2010 boli porušené základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku).

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo slobody porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

V zmysle citovaných ustanovení ústavný súd uznesenia krajského súdu č. k. 19 CoE 208/2010-23 z 20. mája 2010 a č. k. 8 CoE 119/2010-25 z 31. augusta 2010 zrušil a veci mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila trovy za právne zastúpenie v prvej sťažnosti v sume 303,31 € a rovnakú sumu aj v druhej sťažnosti.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 je 120,23 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 je 123,50 € a hodnota režijného paušálu je 7,41 €.

Sťažovateľovi vznikol nárok na úhradu trov konania za štyri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2010 (prevzatie a príprava zastúpenia zo 16. júla 2010 a z 29. októbra 2010, podania ústavnému súdu zo 16. júla 2010 a z 29. októbra 2010) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 (stanovisko k vyjadreniu krajského súdu zo 14. februára 2011). Celkovo tak sťažovateľovi vznikol nárok na úhradu trov konania

v sume 763,70 € vrátane režijného paušálu a DPH (19 % za úkony v roku 2010 a 20 % za úkon v roku 2011).

Keďže právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila náhradu trov v sume celkovo 606,62 €, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov v uplatnenej výške, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v sťažnosti už nerozhodoval.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2011